

X.

Concluyo esta reseña resumiendo y concretando mi opinion acerca del santuario de Arrechinaga. Esta opinion es:

1.º Que el grupo de piedras de Arrechinaga es puramente obra de la naturaleza, y no de la mano del hombre:

2.º Que en las inmediaciones del santuario hay muchos ejemplares de rocas cuya composicion es idéntica á la del grupo descrito.

3.º Que las rocas de Arrechinaga nada tienen que ver con celtas, ni cartagineses, ni romanos.

4.º Que el santuario de Arrechinaga se erigió entre los siglos XI y XIV.

Y 5.º Que este santuario ha sido siempre objeto especial de devocion por parte de los naturales del valle de Marquina.

ANGELUS

Eguna argitu duben eguzkiaren argiya, badijoa ezkututzen, bere orde z banaturik inguru guzietan, alako urdintasun illun bat, guztiz gozoa, gizonaren biotza garbi arkitzen danian bezin gozoa.

O! zér pakia!

¡Zer gauz ez ote dira gertatu lurrean eguzkiaren argien bitarte labur ontan! ¡Zenbat samiñ! ¡Zenbat poza! ¡Zenbat berri! ¡Zenbat jayotz eta zenbat eriotz...!

A!... oraiñ eguna bukatzen da, illuna dator, aurki diz-dizaturik izarrak; eta munduak.... egun bat geyago!

Oroitzen jarri ezker, biardan bezela, bakarrik geren gaiñ, alde guzietara begiratuaz ¿zér gertatzen da? ¿zér da bizitza eta izate au? eta gure gain dauden gauza guziyak?

A! Esan zuben antziñako jakintsuak: —«Gure bizia amets utsa». Bai, ala da: egun sentitik illunabarra bitartian ikusten da zér geran; zér denbora guchian egin eta desegintzen diran gauzak, eta uste ga-bean bezela nola lajatzten gaituen eguzki arrek illunabarrean eta arratsaren atietan, ala nola gure bizia irtetzen zaigunian gerendik lajatzten duen gure gorputza illunbean.

II.

Soro batian nago: nekazariak beren lanari bukaera emanaz nere aurrean, eta goizerako tratuba ipintzen.

Beren artian ari dira izketan, far irriak nasturik beren itzak.

¡Jende zorionekoa! bere lana besterik opa ez dubena.

Urruti samarrean agerida erri chiki bat, lañoak iya iya banaturik, eguzkien azken errañubak diosaltzen aibalira bezela, bere aurrian azal-dubaz belch-belch eleizachoaren dorrea.

¡O! zér gauz arrigarria! ¡zér aundia! iñork ez nau galazten; emen pistiyak beren kantakiñ, an errekachoaren soñu larriya eta aronzago lenbiziko izarraren diz-diza.

Ontan, dana bildurik isiltasunen erdian, elizachoaren dorreko eskillak jotzen du, bere soñu dontsuen oiarzuna aiziak ekarririk gure aldera nola eta nora balekike bezela, ta nere ondoan dauden nekazariak, chapelak burutik erantziaz, lanari utzirik, abiyatzen dira esanaz: Abe Mariya... Santa Mariya...

FRANZISKO LOPEZ ETA ALEN.

